

ECHILIBRU ÎNTRE PROFESIONALIZARE ȘI FACTORUL TIMP¹

CZU: 378.126.091

DOI: 10.46727/c.17-11-2023.p163-167

Natalia MELNIC,

doctor în pedagogie, lector universitar,

Institutul de Cercetare, Inovare și Transfer Tehnologic

al Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău

ORCID iD: 0000-0002-1996-1712

Rezumat: *Reformele educative influențează construcția identității profesionale a cadrelor didactice și relațiile lor cu ceilalți factori pedagogici și sociali. Însă în ce mod se produce atare influență? Pornind de la evoluțiile recente ale reformelor convergente și ale competențelor așteptate de politica educativă, este necesar să punctăm și anumite dificultăți de adaptare la schimbare, la mediul social, cultural și politic, la raportul cu cunoștințele ce trebuie asimilate și la gestiunea clasei. Activitatea cadrului didactic se află în permanentă tensiune datorită necesității de a regla și de a raționaliza reușita elevilor într-o societate în care școala nu mai este un „sanctuar al cunoașterii”, dar care cere mult mai mult de la cadrele didactice. [2]*

Cuvinte-cheie: *cadru didactic, paradigma de profesionalizare, factorul Timp.*

Abstract: *educational reforms influence the construction of the professional identity of teachers and their relations with other pedagogical and social factors. But in what way does such influence occur? Based on recent developments in convergent reforms and skills expected by educational policy, it is necessary to point out certain difficulties in adapting to change, to the social, cultural and political environment, to the relationship with the knowledge to be assimilated and to the management of the classroom. The activity of the teacher is in constant tension due to the need to regulate and rationalize the students' success in a society where the school is no longer a „sanctuary of knowledge”, but which requires much more from the teachers.*

Keywords: *teacher, professionalization paradigm, time factor.*

O continuă abordare a lucrurilor în învățământ din perspectiva competențelor și a calității necesită o racordare mai bună a activității noastre la principalele documente elaborate în ultimii ani, care reliefează obiectivele politicii educaționale europene, aspecte și indicatori ai calității educației și formării.[1]

Conform Declarației de la Bologna din 19 iunie 1999 privind „Spațiul European al Învățământului Superior”, care a inclus printre obiective și „promovarea cooperării europene în asigurarea calității unei viziuni legate de ideea de a dezvolta criterii și metodologii comparabile”, clasificarea absolvenților conform abilităților, rezultatelor procesului de învățare, competențelor și pro-

¹ *Articolul a fost elaborat în cadrul proiectului „Fundamentarea paradigmei de profesionalizare a cadrelor didactice în contextul provocărilor societale. Cîfrul: 20.80009.0807.45”*

filelor, realizarea acestor deziderate în perspectiva pedagogiei competențelor, pedagogiei constructiviste. Drept repere de bază în domeniu servesc:

- adoptarea unui sistem de învățare bazat pe două cicluri;
- implementarea sistemului de credite transferabile;
- recunoașterea diplomelor;
- dimensiunea socială;
- învățarea pe tot parcursul vieții.

Astfel, proiectarea curriculară și managementul curricular sunt activități complexe care se realizează utilizând creditele de studii concepute ca valori numerice convenționale prin care se măsoară și se exprimă volumul normal de muncă pentru dobândirea cunostințelor, deprinderilor și capacităților la disciplinele cuprinse în planul de învățământ (curriculum) pentru programul de studii pe care îl parcurge.[3]

Distinsul profesor-cercetător F. Voiculescu afirmă, că baza de inițiere a oricărei proceduri de creditare constituie timpul total estimat ca necesar pentru parcurgerea unui program de studii, timp distribuit pe perioade compacte de studii (săptămâni, semestre, trimestre sau trepte de învățământ). Desigur, timpul total distribuibil pe unități de credit nu poate depăși timpul fizic disponibil, așa încât punerea pe credite a unui program de studii și a curriculumului aferent acestuia trebuie să țină seama, de la început, de limitele fizice absolute ale timpului disponibil și să asigure gestionarea rațională a timpului prin soluții de echilibrare între numărul de discipline și încărcarea cu conținuturi a fiecăruia, între timpul alocat învățării prin afectivități colective și cel alocat învățării prin studiu individual [5].

Problema compatibilizării vizează două aspecte: atât cel referitor la delimitarea unităților de curs (a disciplinelor de învățământ), cât și cel referitor la valoarea unității de credit, având totodată implicații profunde în structurarea planurilor de învățământ.

Componenta temporală, care reprezintă modul de planificare în timp a procesului de formare (săptămână, semestru, an..), unitatea principală de măsură a procesului de formare fiind creditul de studii ECTS;

Un aspect mai puțin studiat și mai puțin pus în practică al sistemului creditelor de studii se referă la valențele sale ca sistem de raționalizare a gestiunii timpului de învățare sau, în alți termeni, ca sistem de administrare rațională a resurselor temporale ale învățării. Întrucât cu adevărat creditele exprimă timpul estimat ca necesar pentru învățarea anumitor conținuturi, anumitor discipline, în condițiile unui volum normal de muncă pretinsă studentului în cadrul programului de studii pe care îl parcurge. Timpul disponibil de învățare, în funcție de care se calculează valoarea unității de credit, se stabilește în baza a două repere primare: durata zilei de lucru (exprimată în ore) și durata săptămânii de lucru (exprimată în ore și/sau zile). Problema timpului disponibil pentru învățare și problema timpului necesar pentru învățare se pune în termenii unei

estimări reale a timpului. Timpul disponibil pentru învățare se pune în termenii unei determinări obiective, dată de caracterul eminent limitat al resurselor temporale. Cu alte cuvinte, timpul estimat ca necesar nu poate să depășească limitele timpului disponibil pentru învățare, oricât de necesare și de importante ar fi diferitele discipline sau activități de învățare. Limitele absolute ale timpului, în general, și ale timpului disponibil pentru învățare, în particular, sunt constrângeri care reduc din start gama și volumul opțiunilor de necesitate privind diferitele obiective și conținuturi ale învățării.[6]

În contextul examinat, susținem întru totul poziția distinsului cercetător F. Voiculescu privitor la faptul că aplicarea sistemului creditării programelor de studii, ca sistem de administrare rațională a resurselor temporale ale învățării, presupune respectarea următoarelor principii [5]:

1. Timpul de învățare este limitat, iar volumul de muncă la toate disciplinele și în toate formele activității de predare-învățare nu poate depăși limitele absolute ale timpului total disponibil (săptămânal, semestrial și anual) pentru activitatea de învățare.
2. Timpul total disponibil pentru învățare este distribuit, în mod explicit, pe discipline și activități de învățare, iar în funcție de numărul de ore alocat și de valoarea unității de credit, fiecare disciplină primește un număr de credite care exprimă ponderea disciplinei în economia generală a timpului de învățare.
3. Volumul de muncă pretins la o disciplină nu poate depăși numărul de ore corespunzător pachetului de credite alocat disciplinei respective. Obiectivele și conținuturile învățării se stabilesc în funcție de mărimea pachetului de credite alocat disciplinei, iar cadrele didactice au obligația de a asigura realizarea acestora în cadrul timpului alocat disciplinei pe care o predau. Orice depășire este contraindicată, fiind tratată ca nerațională și, prin urmare, descurajată.

Astfel, necesitatea administrării raționale a resurselor temporale este prin ea însăși suficient de convingătoare și nu presupune argumente suplimentare pentru a fi asumată în proiectarea și evaluarea procesului de învățământ. Problema ce se pune este cât de corect se folosește timpul instituționalizat de învățare, activitatea colectivă, activitatea individuală.[1]

Se păstrează o tendință pozitivă de apreciere a calității activității cadrelor didactice. Ponderea aprecierii negative este condiționată de cursuri concrete care ies în evidență în prelucrarea statistică separată privind fiecare cadru didactic în parte. Prin urmare, cursurile de formare profesională sunt foarte apreciate în rândul studenților.

Implicit în acest sens este faptul că problema managementului adecvat al timpului nu este specifică numai studenților, ci și profesorilor, care servesc drept exemplu pentru ei. Prin urmare, s-a stabilit că profesorul ar trebui să-și petreacă timpul cu înțelepciune și să-l folosească judicios pentru îmbunătăți-

rea performanțelor academice personale. Or, problema de gestionare incorectă a timpului se observă și în timpul orelor de curs, prin convorbirile de lungă durată la telefon, navigarea pe rețele de socializare și deranjul pe care creează colegii.

Există o relație între timpul consumat pentru activitățile sociale și performanța academică. Cei mai mulți studenți folosesc timpul pentru activități sociale, prin urmare, sunt afectate activitățile educaționale.[6]

Unele cadre didactice nu respectă termenul de realizare a unor activități academice din cauza emoțiilor, pentru care dedică mai mult timp, neținând cont de anumite probleme ce pot interveni inopinat. Prin urmare, ei trebuie să renunțe la practica amânării regulată a acțiunilor, evenimentelor sau sarcinilor dificile, aceasta afectând performanța lor.

Lipsa unui management adecvat al timpului afectează anumite activități academice, în special la începerea unui nou semestru sau unei sesiuni, participarea la cursuri, lectura și pregătirea pentru testare.

În contextul discuțiilor vizavi de necesitatea reformei în educație, dimensiunea aceasta a timpului poate constitui un reper pentru realizarea unui învățământ de calitate, în corespundere cu cerințele prezentului, dar mai ales cu cele ale viitorului prin prisma trecutului. Anume din aceste considerente, abordarea timpului în știința pedagogică devine un factor de clarificare. Credem că alături de proiectarea unor tehnici eficiente trebuie aplicat și un management eficient al timpului.[4]

Învățarea eficientă și temeinică nu este un proces facil, care se realizează de la sine și în scurt timp – așa cum mai tind să creadă unii elevi/studenți. Timpul în care se produce învățarea nu este criteriul unic al învățării inteligente. Criteriul timp trebuie corelat cu criteriile care se referă la produsele învățării, la temeinicia și profunzimea învățării. Învățarea eficientă, inteligentă și temeinică este un proces cu etape specifice, care presupune efort de receptare, de înțelegere, de prelucrare, de memorare/gândire și redare personală a cunoștințelor însușite, a competențelor formate. În această perspectivă, dacă sistemul creditelor de studii este conceput și aplicat în mod judicios și rațional, atunci acesta își îndeplinește rolul unui regulament de activitate profesională a cadrelor didactice și a studenților și al unui instrument de management educațional. El permite un control mai riguros al gestionării timpului de învățare pe ansamblul planului de învățământ și pentru toate activitățile cuprinse în programele de studii.[6]

Pe de altă parte, în plan pedagogic, această proiecție unitară are efecte directe asupra obiectivelor educaționale și asupra eficienței de ansamblu a procesului de învățământ. Or, în lipsa unei astfel de proiecții unitare a folosirii timpului de învățare crește suprasarcina impusă studenților/elevilor de profesori în parte.

În ultimă instanță nevoia utilizării raționale a timpului a devenit una crucială. Or, orice activitate este cu atât mai eficientă cu cât produce rezultate cantitative și calitative sporite cu un consum de timp cât mai redus.

Bibliografie:

1. COJOCARU V. GH., COJOCARU V. Formarea cadrelor didactice din perspectiva profesionalizării carierei didactice: semnificații și implicații actuale. Tip. UPS "Ion Creangă" Chișinău, 2020
2. NELU VICOL, Școala și cadrul didactic: traseul ambianței educative prin reușită, Monografie, Chișinău, 2021, 221 p.
3. POGOLȘA L., Teoria și praxiologia managementului curriculumului, Chișinău, Tipografia Centrală, 2013, 368 p.
4. ȚVIRCUN V., A patra dimensiune a timpului și istoricitatea în pedagogie, în: Studia Universitatis, Chișinău, 2008, nr. 8, p. 145–150.
5. VOICULESCU F., Analiza resurse-nevoi și managementul strategic în învățământ, București, Aramis, 2004, 414 p.
6. http://www.cnaa.md/files/theses/2019/54542/natalia_melnic_thesis.pdf